

بررسی مالکیت اراضی نفتی
تعارض حقوق عمومی و حقوق خصوصی

تالیف

سیده الهام طاهانی نژاد نوبری

ویراستار

زهره نظری

انتشارات قانون یار

۱۳۹۲

سوشنامه	: طاهانی نژاد نوبری، سیدالهام، ۱۳۶۸ -
موضوع و نام پدیدآور	: بررسی مالکیت اراضی نفتی، تعارض حقوق عمومی و حقوق خصوصی / تألیف سیدالهام طاهانی نژاد نوبری ؛ ویراستار زهره نظری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۲۴-۶
پسینیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: نفت - ایران - صنعت و تجارت - جنبه‌های اجتماعی
موضوع	: Petroleum industry and trade -- Social aspects -- Iran
موضوع	: زمین‌داری - مالکیت دولتی - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: Land, Nationalization of -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: حق مالکیت - ایران
موضوع	: Right of property -- Iran
موضوع	: مالکیت دولتی - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	: Government ownership -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	: نظری، زهره، ۱۳۶۱ - ویراستار
رده بندی کنگره	: HD۵۷۴ / ۱۸۱۶۲۰۸ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۲۲۲۸۲-۹۵۵
شماره کتابخانه	: ۵۱۴۳۳۳

انتشارات قانون یار

بررسی مالکیت اراضی نفتی، تعارض حقوق عمومی و حقوق خصوصی

تألیف: سیدالهام طاهانی نژاد نوبری

ویراستار: زهره نظری

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول ۳۹۷

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۵-۲۴-۶

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲

تلفن: ۶۶۹۷۳۹۶۰ کتابفروشی رسولی (چراغ دانش سابق)

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار.....
۱۳.....	فصل اول.....
۱۳.....	کلیات.....
۱۳.....	مقدمه.....
۱۶.....	بررسی ماهیت موضوع از نگاه قوانین حاکم بر کشور.....
۱۷.....	اهمیت و ضرورت تالیف این اثر علمی.....
۱۸.....	فرضیه:.....
۱۸.....	سوالات:.....
۱۹.....	اهداف اصلی تالیف این کتاب.....
۲۱.....	فصل دوم.....
۲۱.....	حقوق مالکانه.....
۲۱.....	مبحث اول: مفهوم و اوصاف حقوق مالکانه.....
۲۲.....	گفتار اول: تعریف حقوق مالکانه.....
۲۲.....	بند اول: تعریف حق.....
۲۲.....	الف: تعریف لغوی.....
۲۳.....	ب: تعریف اصطلاحی.....
۲۴.....	بند دوم: تعریف مال.....
۲۴.....	الف: تعریف لغوی.....
۲۵.....	ب: تعریف اصطلاحی.....
۲۶.....	گفتار دوم: اوصاف حقوق مالکانه.....
۲۷.....	بند اول: وصف قابلیت مبادله با پول.....
۲۷.....	الف: مقایسه حقوق مالکانه با حقوق غیرمالی.....
۲۸.....	ب: ملاک تشخیص.....

- ۲۹..... بند دوم: وصف تعلق بر اشیاء
- ۲۹..... الف: مفهوم شی:.....
- ۳۰..... ب: مقایسه حقوق مالکانه با حقوق دینی
- ۳۲..... مبحث دوم: اقسام حقوق مالکانه
- ۳۲..... گفتار اول: اقسام حقوق مالکانه نسبت به اموال مادی
- ۳۲..... بند اول: اقسام مال مادی
- ۳۲..... الف: اموال منقول و غیرمنقول
- ۳۳..... ب: اموال عمومی و اختصاصی
- ۳۶..... بند دوم: اقسام قوه مربوطه
- ۳۶..... الف: حق تسلط
- ۳۸..... ۱: مطلق بودن
- ۳۸..... ۲: انحصاری بودن
- ۳۹..... ۳: دائمی بودن
- ۴۴..... ب: حق عینی تبعی
- ۴۵..... گفتار دوم: اقسام حقوق مالکانه نسبت به اموال غیر مادی
- ۴۵..... مبحث سوم: بررسی مبانی نظم حاکم بر حقوق مالکانه، برابر طرح های عمومی
- ۴۸..... گفتار اول: مبانی تقدم حقوق مالکانه بر حقوق عمومی
- ۴۸..... بند اول: مبانی فقهی
- ۴۹..... الف: مبانی موجد سلطه
- ۵۰..... ۱: قاعده تسلیط
- ۵۰..... ۲: نقش این قاعده در حقوق ایران
- ۵۲..... ب: مبانی موجد لزوم رفع تجاوز
- ۵۲..... ۱: قاعده ضمان ید
- ۵۳..... ۲: نقش این قاعده در حقوق ایران
- ۵۴..... بند دوم: مبانی غیر فقهی

۵۴	الف: مبانی موید اصالت فرد.....
۵۵	۱: نظریه حقوق طبیعی (حقوق فطری).....
۵۶	۲: نقش این نظریه در حقوق ایران
۵۷	ب: مبانی موید قراردادی بودن حکومت.....
۵۸	۱: مفهوم نظریه نیابتی بودن حکومت.....
۵۹	۲: نقش این نظریه در حقوق ایران
۶۱	گفتار دوم: مبانی تقدم حقوق عمومی بر حقوق مالکانه.....
۶۱	بند اول: مبانی فقهی.....
۶۱	الف: مبانی موید ولایت بر ممتنع.....
۶۲	۱: قاعده ولایت بر ممتنع.....
۶۲	۲: نقش این قاعده در حقوق ایران
۶۳	ب: مبانی موید نفی ضرر
۶۳	۱: قاعده لاضرر
۶۴	۲: نقش این قاعده در حقوق ایران.....
۶۵	بند دوم: مبانی غیر فقهی.....
۶۵	الف: مبانی موید حاکمیت مطلق.....
۶۶	۱: نظریه حاکمیت ماورایی- الهی.....
۶۷	۲: نقش این نظریه در حقوق ایران
۶۹	ب: مبانی موید اصالت اجتماع.....
۶۹	۱: نظریه حقوق اجتماعی.....
۷۰	۲: نقش این نظریه در حقوق ایران
۷۳	فصل سوم.....
۷۳	حقوق حاکم بر اراضی نفتی.....
۷۳	مبحث اول: کلیاتی در باب اراضی.....

- گفتار اول: تقسیم بندی انواع اراضی ۷۳
- گفتار دوم: مراجع صالح قانونی برای تملک اراضی خصوصی ۷۴
- گفتار سوم: شرایط تملک و سلب مالکیت اراضی خصوصی ۷۷
- گفتار چهارم: نقش مهم دادگاه ها در حمایت از مالکیت خصوصی ۸۰
- بند اول: دیوان عدالت اداری ۸۱
- بند دوم: دادگاه عمومی ۸۳
- بند سوم: مراجع شبه قضایی ۸۴
- بحث دوم: نحوه تملک اراضی در صنعت نفت و گاز ۸۶
- گفتار اول: بررسی موضوع در قانون اساسنامه شرکت ملی نفت ایران ۸۶
- بند اول: ماده ۱۲ قانون اساسنامه ۸۶
- بند دوم: تبصره ماده ۳۰ قانون اساسنامه ۸۸
- گفتار دوم: تحلیل لایحه قانونی نحوه تملک ۸۹
- بند اول: ماده ۱ لایحه قانونی نحوه تملک ۸۹
- بند دوم: ماده ۳ و ۴ لایحه قانونی نحوه تملک ۹۰
- بند سوم: ماده ۱۲ لایحه قانونی نحوه تملک ۹۱
- گفتار سوم: چالشها ۹۲
- فصل چهارم ۹۷
- حریم و قواعد مربوط به آن در صنعت نفت ۹۷
- مبحث اول: کلیاتی در باب حریم ۹۸
- گفتار اول: حریم در لغت ۹۸
- گفتار دوم: حریم در فقه ۹۸
- گفتار سوم: حریم در حقوق ۱۰۰
- گفتار چهارم: ماهیت حق حریم ۱۰۰
- بند اول: دیدگاه مشهور ۱۰۱

۱۰۱	بند دوم: دیدگاه غیرمشهور
۱۰۳	بند سوم: دیدگاه قانون مدنی
۱۰۳	گفتار پنجم: عناصر سازنده حق حریم
۱۰۵	گفتار ششم: میزان حق حریم
۱۰۵	بند اول: سابقه فقهی
۱۰۶	بند دوم: حکم قانون مدنی
۱۰۶	گفتار هفتم: مصادیق حق حریم
۱۰۷	بند اول: مصادیق سنتی بازگشته شده از سوی فقه و قانون
۱۰۷	الف: حریم قنات
۱۰۷	ب: حریم چاه
۱۰۷	ج: حریم چشمه
۱۰۷	بند دوم: مصادیق توسعه یافته حق
۱۰۷	الف: حریم خطوط انتقال و توزیع نیروی برق
۱۰۷	ب: حریم خطوط لوله نفت و گاز
۱۰۸	ج: حریم راه آهن
۱۰۸	مبحث دوم: «حریم» و قوانین مربوط به آن در صنعت نفت
۱۰۸	گفتار اول: موضوع حریم در دیدگاه صنعت نفت
۱۱۱	گفتار دوم: چالش ها
۱۲۱	منابع و مأخذ
۱۲۱	کتاب:
۱۲۶	مقالات:
۱۲۸	پایان نامه ها:

پیشگفتار

حق مالکیت، حق طبیعی افراد بشر در صحنه زندگی اجتماعی است و به عبارتی تامین کننده آزادی فطری اوست. وظیفه دولت ها و حکومت ها این است که در همه اعصار و زمان ها این حق را مقدس شمارند و قوانینی وضع کنند که حافظ این حق باشد. در ایران نیز با توجه به صبغه دینی، این حق از جایگاهی بسیار والا برخوردار است اما اغلب موارد دولت ها برای پیشبرد اهداف عمومی خود نیازمند به املاک و اراضی اشخاص خصوصی می باشند، وزارت نفت که نهادی است اهداء تمام المنفعه، از این قاعده مستثنی نیست. بنابراین ممکن است در راه تحصیل و تملک اراضی عمومی توسط دولت، تعارضاتی با حقوق مالکانه اشخاص به وجود آید. درباره حقوق حاکم بر اراضی بحرین در صنعت نفت و گاز، قوانین مهمی از جمله اساس نامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶ و هم چنین لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی مصوب ۱۳۵۸، وجود دارند. تفاوت دیدگاه استرگاری در این دو قانون به جهت تقدم و تاخر زمانی و هم چنین تفاوت نگرش، تناقضات و تعارضات مهمی را در تحصیل اراضی به وجود آورده است. نگاهی دقیق و موشکافانه به بحث مالکیت، اما زمانی آن به عنوان شالوده این موضوع و بیان تعارضات و تناقضات در قوانین مذکور و هم چنین ارائه پیشنهادات و راهکارها، می تواند گامی بلند در جهت رفع ابهامات موجود و تولید دانش نوین در زمینه تحصیل اراضی باشد.